

רב־אלוף י. ידן

עוד בשולי תמרוני תשי"ב

קטעי שיחה

**

כדי שמפקד יבצע פעולות באמצעות היחידות שבעוצבות אשר תחת פיקודו (או באמצעות יחידות-משנה שלהן) — אין הוא חייב תמיד להעבירן אל תחת פיקודו הישיר או לאגד "איגודים" מיוחדים. לפעמים דיו אם יקצה לעוצבות השונות חלקי תפקידים שבהתבצעם יחד ישלימו את המטרה שרצה להשיג.

למשל: אם ירצה מפקדו של דרג פיקודי מסוים, הנמצא בהגנה, לבצע פעולה הגדסית מסוימת לרד תב כל גזרתו אין צורך שיאגד לשם כך את כל יחידות ההנדסה שבעוצבות העומדות לרשותו ויפעילן במישרין. אותה פעולה הגדסית ניתנת לביצוע ע"י הקצאת תפקידים-חלקיים לכ"א מהעוצבות לחד, בגזרתה היא. העוצבה תטיל את התפקיד על יחידת ההנדסה שלה ובסיכום יקבל הדרג הגבוה את הפעולה השלמה שרצה להשיג. כמובן שעיקר תפקידו של הדרג הגבוה יהיה כאן בתכנון ולא בביצוע.

בתנאים אחרים — כשהדרך הנ"ל אינה עונה על הצרכים — תתכן פשוט העברת יחידת הנדסה מאחת העוצבות לפקודת עוצבה אחרת שבגזרתה מבוצעת פעולה מוגברת זו. לעוצבה זו תהינה מעתה שתי יחידות הנדסה ותאפשר לה את ביצוע התפקיד, שהוטל עליה.

אל לו לדרג הגבוה לסבך עצמו ביצירת "אגדים" ללא צורך. יצירות אלו גוזלות את תשומת לבו, את זמנו ואת כוחו. כל אלה מוטב שישמור עליהם לצורך התעסקות בבעיות טקטיות ואופרטיביות, ולא יבזבזם בהתעסקויות המנהלתיות שיצירת "אגדים" מיותרים תכתיב לו. הפרדוקס שבתהליך

בדרך-כלל מגדירים את מטרות ההתקפה כ"השגת מדיניות ותפיסת-שטחים". נהגים להוסיף להגדרה זו שהשגת המדיניות עדיפה מתפיסת שטחים. האומרים כך סוברים ובצדק, שעם השגת המדיניות נתפס השטח ממילא. הגדרה זו נכונה ברוב המקרים וכן גם התוספת שלה. יחד עם זאת אל לנו לשכוח את היוצאים מן הכלל.

אחד היוצאים מן הכלל הידועים הריהו לעתים בתחום ה"אסטרטגיה של הגישה העוקפת". מטרתה של התקפה המבוצעת בדרך אסטרטגיה זו הריהי מנוגדת תכלית הניגוד להגדרה הנ"ל. המטרה הלחמיתית של ההתקפה תהיה אז לכבוש שטחים חיוניים כאלו שאינם תפוסים ע"י האויב בעוצמה, או לעשות תנועות כאלה, שלמעשה לא יהיה צורך לתקוף נוספות כדי להשמיד את האויב. אלא יאלץ האויב להכניע או יאלץ תוא לתקוף את השטח החיוני שנכבש ובוצר והוגן כהלכה.

אולם יש לזכור שהאסטרטגיה העוקפת אינה יפה לכל הדרגים במידה שהיא כשם שאסטרטגיה זו יפה לדרג האסטרטגי — ולעתים לדרג האופרטיבי — כך לא תמיד היא יפה לדרג הטקטי. יחידה קטנה בדרג הטקטי אם תנסה תמיד להשיג את מטרתה ע"י עקיפה — סופה להעלות חרט בידה. יעלה בגורלה מה שעלה בגורלו של אותו זבוב, שהקיף את הפיל כמה פעמים — והפיל לא "הוקף".

* הושה למשל תפישת בית-החן ע"י כוחותיו במבצע 10. המכונה, או תפישת לקרן ע"י הלגיון הערבי כשבלים הראשונים של המלחמה. בשני המקרים היה היתרון לתופסי השטחים ה"ריקים".

ה"איגוד" המיותר שהמפקד משיג כאן למעשה פיוור הכוח ולא ריכוז.

דין הרורב כדין האיגודים. כדי שיחידה מסוימת תעמוד כרוורב לרשות הדרג הגבוהה אין צורך להפ" קיצה מהעוצבה לה היא שיכתה. ולהחזיקה ב"כיסוי" של סיקור הדרג. מעשה כזה היה מגלה תפיסה פרימיטיבית הגורסת: "אם הכסף בכיסי — הריהו אצלי; אם הוא בבנק — לא". זו מעין "שיטת" המזרח" בה נוקטים אוגרי-כסף ידועים. טוב יעשה מפקד הדרג הגבוהה אם יזכור שכל העוצבות שבסיקורו כל יחידותיהן וכל יחידות-המשנה שלהן כולן יחד עומדות לרשותו בכל עת ובכל עשה לפי קביעתו. הוא רשאי להשתמש בכל אחת מהן ולהפעילה כרוורב כל עשה שיתעורר צורך בכך — כל עוד מיקומה הוא כזה המאפשר להשתמש בה שימוש יעיל. מספיק אם יציין בפקודת הכוחות והמשימות: "יחידת משנה פלונית תשמש רוורב ותופעל אך ורק לפי פקודתי".

**

בתמרון קורה שמפקד נושא לפתור בעיות בצור" רת. "תמרינות": הוא לוקח פלוגה מגדוד אחד, מצ" רף אליה פלוגה מגדוד אחר והרי לפניו "גדוד". כינויה של יצירת-להטוטים מעין זו בשם "גדוד" עשוי, אולי, לחלץ את המפקד ממצוקה שהתמרון גרמה. בתנאי קרב — ודאי שרק לעתים רחוקות תענה על הצרכים. פתרון כזה מטעה כיון שבמקום שיש צורך בגדוד — נמצא גוף מקוטע ומשוסע שאינו גדוד, אף הפלוגות שבו (אם גם הן נוצרו כך) אינן פלוגות הכוח כולו אינו כוח. מוטב שהמפקד יזכור שמבנה היחידות נוצר כתוצאה מח"י שובי ארתי-פעולה ואפשרות-פעולה. גדוד הוא גדוד ולשם-כך בנו אותו. ישקול נא המפקד יפה יפה באיזו מידה עונה יצירה חדשה זו על צרכיו ובאיזו מידה היא פוגעת ביחידות מהן הוא לוקח את ה"עודפים" לצורך הקמת היחידה החדשה. כמובן שאין המדובר כאן על בנית "כוחות משימה" לתפ" קידים מיוחדים.

כדי שמפקד יוכל לשלוט בכוח העומד לרשותו הרי" זה וקוק לורם שאינרפוסק. של ידיעות עדכניות. על

אותו כוח. שני גורמים חייבים בהזרמת הידיעות אליו. הגורם האחד — מפקד-המשנה שלו. מתפקידם של אלו לעשות כל אשר ביכולתם כדי שכל ידיעה בעלת ערך תגיע למפקד מיד לאחר האירוע. אחד מתפקידיה של רשת הקשר לשרת את מפקד-המשנה במילוי תפקידו זה יחד-עם-זה אל למפקד-המשנה לחשוב שאם התקלקל מכשיר הקשר, או אם חלה תקלה ברשת הקשר הטכ" גית — הריהו פטור מן התפקיד. מחובתו להשתמש בכל האמצעים העומדים לרשותו כדי שהידיעה תגיע בזמן.

הגורם השני — מפקד הדרג הגבוהה עצמו. עליו לזכור שהאמצעים העומדים לרשותו מרובים מאלה העומדים לרשות מפקד-המשנה. אם אין הידיעות מגיעות אליו במועדן — נעשה הוא אחראי למשיכתן. עליו לרדת ולקבלן או לשלוח אחד מאנשי מטהו שיעשה זאת. עליו לקחת בחשבון שכלל שירבו הדרגים בין הדרג מוציא הפקודה לדרג המבצע (כגון בפטרולים, במוצבים קידמים וכדומה) כן יתרבו הסיכויים שהפקודה תבוצע שלא כרצו נתינתה. עליכן מן הדין שלא יסתפק בדיווח אלא אף יבדוק. אם בעצמן או באמצעות מטהו את אופן הביצוע.

כמה שגיאות קשות היו נמנעות בתקופת המל" חמה אילו נהגו המפקדים כנ"ל: החלטה המבוססת על אינפורמציה נכונה — לעתים היא נכונה ולעתים לא, הכל תלוי במפקד. החלטה המבוססת על אינפורמציה בלתי נכונה — לרוב אינה נכונה ויהיה המפקד אשר יהיה.

**

תפקידו העיקרי של הסגן כאשר המבצע שהעוצ" בה מבצעת כרוך בבעיות מנהלתיות קשות במיוחד. במקרה זה הסגן אינו צריך לשבת ליד המפקד כדי שיוכל להחליפו בהעדרו, ואף אינו צריך לפקד על אחד ממאמצי החטיבה כאשר היא פועלת בשני מאמצים. "ה"תפקיד ב"הא הידיעה" המוטל על הסגן במקרה כזה: הטיפול בבעיות המנהלתיות. אז תפקידו לארגן ולפקח כדי שהמפקד יהיה פטור מדאגה מנהלתית וחפשי לניהול הקרב.